

ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ

Тортури в Казахстані

**Катування ув'язнених і підозрюваних
у скоєнні злочинів у Казахстані
мають постійний і повсюдний характер**

Зміст

1. Вступ.....	стор. 3
2. Казахстанські поліцейські систематично застосовують тортури стосовно затриманих.....	стор. 5
2.1. Справа поліцейських Тельманського районного управління внутрішніх справ (УВС) Карагандинської області.....	стор. 5
2.2. Справа поліцейських Бостандикського району м. Алмати.....	стор. 5
2.3. Справа поліцейських Глибоківського районного УВС Східно-Казахстанської області.....	стор. 6
2.4. Тортури в центральному відділі поліції УВС м. Костанай Костанайської області.....	стор. 6
2.5. Справа поліцейських Карасуського районного УВС Костанайської області.....	стор. 6
2.6. Тортури стосовно нафтовиків, які брали участь у страйку в м. Жанаозен.....	стор. 7
3. Ув'язнені протестують проти тортур і жорстокого поводження у місцях позбавлення волі.....	стор. 9
3.1. Масовий протест ув'язнених колонії РУ-170/2 в Західно-Казахстанській області.....	стор. 9
3.2. Жорстоке поводження з ув'язненими в тюрмах Карагандинської області.....	стор. 9
3.3. Тортури в колонії УК 161/4 Костанайської області, що призвели до смерті ув'язненого.....	стор. 10
3.4. Індивідуальні акти протесту проти тортур та неналежного поводження в тюрмах.....	стор. 10
3.5. Відмова у наданні засудженим необхідної медичної допомоги, що може трактуватися як тортури.....	стор. 11
4. Міжнародні та казахстанські НУО занепокоєні масштабами застосування тортур в Казахстані.....	стор. 15
5. Висновки і рекомендації.....	стор. 17

1. ВСТУП

Казахстан є учасником «Конвенції ООН проти тортур» та Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. Відповідні угоди накладають на владу держави ряд законодавчих, адміністративних, судових та інших зобов'язань про недопущення актів тортур на території країни. Проте чисельні факти підтверджують: тортури в Казахстані залишаються широко розповсюдженим явищем. Влада тільки створює видимість боротьби з тортурами, реальні ж кроки офіційної Астани жодним чином не вирішують проблему систематичного застосування тортур в поліцейських відділках та місцях позбавлення волі.

Тортури в Казахстані застосовують як до затриманих, як форму допиту з метою отримання зізнань, так і до ув'язнених у в'язницях і колоніях. При цьому проблема тортур досягла таких масштабів, що навіть влада вже не може повністю закрити на неї очі. Останнім часом прокуратура Казахстану повідомляє про кримінальні справи, порушені проти співробітників правоохоронних органів і місць позбавлення волі у зв'язку з неналежним поведінням з затриманими та підозрюваними у скоєнні злочинів та ув'язненими.

Протягом останніх років в Казахстані зростає кількість скарг на тортури, а також кількість кримінальних справ за звинуваченням у тортурах. Тільки за офіційними даними, в 2009 році в Казахстані зафіксовано 14 заяв про застосування тортур, у 2010 – 36 заяв, 2011 – 52 заяви, 2012 – 602 заяви, за 5 місяців 2013 року – 304 заяви. У 2009 році було заведено 3 кримінальні справи за фактом застосування тортур в Казахстані, в 2010 році – 10 справ, у 2011 році – 15 справ, в 2012 році – 18 справ і протягом 5 місяців 2013 року – 19 справ [\[1\]](#). За шість місяців 2013 року до Коаліції НУО Казахстану проти тортур надійшла 201 скарга на застосування тортур та інших форм незаконного поведіння. З офіційної статистики випливає, що **кількість кримінальних справ, заведених за звинуваченнями в тортурах проти співробітників правоохоронних органів, мізерно мала в порівнянні з кількістю заяв про тортури**. При цьому часто в процесах над співробітниками правоохоронних органів і місць позбавлення волі, які застосовували тортури, використовується не стаття 141-1 («Тортури») Кримінального кодексу Республіки Казахстан (КК РК), а стаття 308 («Перевищення влади та посадових повноважень»).

Масштаби застосування тортур у Казахстані підтверджуються також частими випадками самокаліцтва як масового, так і індивідуального характеру з боку ув'язнених в місцях позбавлення волі. У 2012 році значно зросла кількість випадків, коли в'язні завдавали собі фізичної шкоди на знак протесту проти жорстоких тюремних умов і знущань [\[2\]](#). Відомо про неодноразові випадки, коли в'язні вмирали, не в змозі витримати нелюдських знущань. Незважаючи на заяви очевидців та міжнародних спостерігачів про шокуючі побиття ув'язнених, **представників правозахисних організацій не допускають до колоній, а влада не реагує належним чином на факти тортур**. Через закритість пенітенціарної системи **Казахстану** заяви з боку ув'язнених про неналежне ставлення практично неможливо ефективно розслідувати.

У даному звіті наведені випадки застосування тортур, які стали відомі громадськості. Із зазначених нижче прикладів кримінальних справ стосовно співробітників правоохоронних органів і співробітників місць позбавлення волі випливає, що максимальний термін, який вони отримували за застосування тортур, складає 7 років, **при цьому є випадки засудження до умовних термінів**. У той же час, наприклад, засуджені з політичних мотивів Мухтар Джакішев, Вадим Курамшин, Володимир Козлов, Роза Тулетаєва отримали, відповідно, 14 років, 12 років, 7,5 років і 5 років позбавлення волі. **Таким чином, терміни, які отримують поліцейські і співробітники місць позбавлення волі, які застосовували тортури, досить незначні, особливо в порівнянні з тими термінами, які дають за політичними статтями.**

Застосування тортур є неприпустимим для держави, котра бере участь в безлічі міжнародних правозахисних угод і декларує прихильність до демократичних цінностей. На жаль, можна констатувати, що тортури – широко розповсюджене явище в Казахстані. Пов'язано це зокрема з недосконалістю законодавства в сфері протидії тортурам і корупцією в органах влади. Компетентні органи часто ігнорують заяви про тортури та не проводять необхідних розслідувань. Тільки після вирішення цих та інших проблем можна буде говорити про ефективність боротьби з тортурами.

Джерела:

1. Портал новин Tengrinews.kz // В Казахстані стали частіше скаржитися на тортури. - http://tengrinews.kz/kazakhstan_news/v-kazahstane-stali-chasche-jalovatsya-na-pyitki-236538/
2. U.S. Department of State // 2012 Human Rights Reports: Kazakhstan. - <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2012/sca/204402.htm>

2. КАЗАХСТАНСЬКІ ПОЛІЦЕЙСЬКІ СИСТЕМАТИЧНО ЗАСТОСОВУЮТЬ ТОРТУРИ ЩОДО ЗАТРИМАНИХ

2.1. Справа поліцейських Тельманського районного управління внутрішніх справ (УВС) Карагандинської області.

29.10.2012 в селищі Дубівка Карагандинської області поліцейські увірвалися до квартири родини Маурер, де проживає мати-одиначка Наталія з 16-річними синами-близнюками Володимиром і Вадимом. Поліцейські побили підлітків. Вадиму Мауреру зламали щелепу. Більш того, **після цього проти Володимира порушили кримінальну справу за звинуваченням у застосуванні насильства відносно представника влади [1]**. За версією слідства, Володимир Маурер нібито побив начальника відділу кримінальної поліції Тельманського районного УВС Медета Кожахметова і оперативного чергового Бекзата Матієва [2].

Після скарг матері підлітків Наталії Маурер фінансова поліція Теміртау порушила кримінальну справу проти поліцейських, які побили підлітків, проте вона незабаром була закрита за відсутністю складу злочину [3]. Павло Рудавін, адвокат сім'ї Маурер, у зв'язку з цим подав скаргу до обласного суду, в результаті чого **суд визнав незаконним закриття справи стосовно поліцейських і відправив справу на додаткове розслідування [4]**. Однак, як повідомив Павло Рудавін, фінансова поліція Теміртау повторно прийняла постанову про припинення кримінальної справи стосовно поліцейських, які побили підлітків. Адвокату і його підзахисним про це не повідомили.

Крім того, 26.08.2013 Тельманське районне УВС порушило відносно братів Маурер кримінальну справу за спробу грабежу. Як запевняє Наталія Маурер, поліцейські змусили їхнього родича написати заяву на підлітків. Наступного дня родич хотів забрати заяву, але йому не дали цього зробити. Адвокат сім'ї вважає, що дана кримінальна справа була заведена в помсту за звинувачення, висунуті сім'єю відносно співробітників Тельманського районного УВС. **У зв'язку зі ситуацією, яка виникла, сім'я і адвокат написали листа до Комітету ООН проти тортур**. З відповіді Комітету випливає, що експерт з прав людини, помічник спецдоповідача з тортур Стефані Селга вивчатиме справу про побиття поліцейськими Володимира та Вадима Маурер [5].

2.2. Справа поліцейських Бостандикського району м. Алмати.

28.11.2012 стало відомо про засудження 4-х співробітників УВС Бостандикського району м. Алмати Беріка Саліхарова, Азата Заханова, Єркина Ібраєва та Жігера Узакбекова. Вони були визнані винними в побитті громадянина Казахстану Бахтіяра Турсинбекова.

26.06.2012 Бахтіяр Турсинбеков був затриманий оперуповноваженими Беріком Саліхаровим і Азатом Захановим і доставлений до відділку поліції проти своєї волі. У відділку поліції затриманого побили – в результаті подальшого медогляду у нього були виявлені садна на руках, синці на обличчі і в області перенісся. Свідком побиттів став підполковник поліції Жігер Узакбеков. Тим не менше він не припинив дій підлеглих. Співробітники поліції також незаконно провели огляд, виїмку особистих документів і речей затриманого.

27.06.2012 прокуратура Бостандикського району за даним фактом порушила кримінальну справу стосовно трьох поліцейських за ст. 308 КК РК («Перевищення влади або посадових повноважень»), а щодо підполковника Жігера Узакбекова – за статтею 315 КК РК («Бездіяльність по службі»). Прикметно, **що кримінальна справа за фактом побиття і тортур**

поліцейськими, яке повинно класифікуватися за статтею 141-1 КК РК («Тортури»), так і не була порушена. 04.11.2012 дана кримінальна справа була направлена до Бостандикського районного суду. Рішенням суду поліцейський Єркін Ібраєв був засуджений до 6 років позбавлення волі, Берік Саліхаров і Азат Заханов – до 5 років позбавлення волі, а підполковник поліції Жігер Узакбеков – до 2 років позбавлення волі [6], [7].

2.3. Справа поліцейських Глубоковського районного УВС Східно-Казахстанської області.

15.05.2012 Максат Кожахметов був затриманий за звинуваченням у крадіжці мобільного телефону. У поліцейській машині він отримав удар по голові і три удари в живіт від оперуповноважених Глубоковського районного УВС Дідара Айткулова і Діаса Жумаділова. **Після цього затриманий знепритомнів.**

Як заявляє Максат Кожахметов, в Глубоковському районному УВС оперуповноважений Діас Жумаділов бив його папкою, порожньою пластмасовою пляшкою, пачкою паперів, вістряч ножиць, зокрема по голові, бив ногами по стегнах і ребрах. Після цього молодший інспектор-кінолог Бауіржан Туриндіков вдарив затриманого долонями по вухах, від чого той **частково втратив слух**. Також поліцейські згорнули з нижньої білизни затриманого кляп і заткнули ним йому рота.

Затриманий Максат Кожахметов подав заяву до прокуратури. **Щодо трьох поліцейських було порушено кримінальну справу за статтею 141-1 КК РК («Тортури»)**. Суд засудив інспектора-кінолога Бауіржана Туриндікова до 2,5 років позбавлення волі в колонії загального режиму. Поліцейські Дідар Айткулов і Діас Жумаділов були засуджені до 2 років ув'язнення [8], [9], [10].

2.4. Тортури в центральному відділку поліції УВС м. Костанай Костанайської області.

07.08.2011 Азамат Мухаметкалієв, старший оперуповноважений центрального відділу поліції УВС м. Костанай, застосував тортури по відношенню до Олександра Молитвина і Вадима Токмакова з метою змусити їх зізнатися в викраденні автомобіля, яке вони не скоювали [11]. **Поліцейський Азамат Мухаметкалієв завдавав потерпілим ударів гумовою палицею і руками в область грудної клітки, шиї та в інші частини тіла.** Олександр Молитвин отримав синці на шиї, пошкодження передньої поверхні грудної клітини, лівої поперекової області, правого стегна. Вадиму Токмакову були заподіяні тілесні ушкодження у вигляді саден обличчя та правого ліктьового суглоба, синців обличчя, лівого плеча, правої гомілки [12].

28.03.2012 Суд № 2 м. Костанай визнав винним поліцейського Азамата Мухаметкалієва за статтею 141-1 ч. 2 п. «а» КК РК («Тортури»). Йому було призначено покарання у вигляді позбавлення волі на 1 рік і 6 місяців з позбавленням права обіймати посаду в правоохоронних органах строком на 2 роки. **При цьому суд ухвалив вважати покарання умовним з іспитовим строком на 1 рік і 6 місяців [13].**

2.5. Справа поліцейських Карасуського районного УВС Костанайської області.

08.06.2009 в селищі Жовтневе Карасуського району оперуповноважений Карасуського районного УВС Мірас Жанабеков та дільничні поліцейські Жомарт Буркутбаєв і Асилан Мергенбаєв побити руками та ногами Анатолія Петренка. Доставивши Петренка в приміщення для тимчасово затриманих, поліцейські продовжили бити його руками і ногами,

а також вводити невстановлений твердий предмет в пряму кишку Петренка. **Такі дії заподіяли тяжку шкоду здоров'ю потерпілого у вигляді розривів сечового міхура і прямої кишки.**

Незважаючи на доведені факти жорстоких знущань з боку поліцейських, суд не кваліфікував їх дії за статтею КК РК «Тортури». 12.03.2010 Районний суд № 2 Карасуського району визнав поліцейських винними у злочинах, передбачених статтями 308 ч. 4, п. «а» КК РК («Перевищення влади та посадових повноважень із застосуванням насильства чи загрози його застосування») і 103 ч. 1 КК РК («Навмисне заподіяння шкоди здоров'ю, небезпечного для життя людини»). Поліцейські засуджені на 3 роки колонії загального режиму з конфіскацією майна і позбавлені права займати державні посади в органах МВС на термін 7 років [14].

2.6. Тортури стосовно нафтовиків, які брали участь у страйку в Жанаозені.

Тортур зазнали нафтовики, які проходили у справі про сутички в Жанаозені 16.12.2011-17.12.2011, про що у своєму звіті повідомляв Фонд «Відкритий Діалог» [15]. Однак казахстанські суди апеляційних інстанцій проігнорували численні заяви підсудних про застосування тортур з боку представників слідчих органів. При цьому судова експертиза підтвердила факти застосування тортур з метою домогтися свідчень щодо Максата Досмагамбетова, який був засуджений до 6 років в'язниці [16]. Міжнародна організація «Human Rights Watch» повідомляла про ці факти у своєму листі від 27.06.2013 прем'єр-міністру Великобританії Девіду Камерону [17]. **Відповідно до статті 15 «Конвенції ООН проти тортур», кожна держава-учасниця зобов'язана стежити за тим, щоб будь-яка заява, зроблена під тортурами, не використовувалося як доказ у ході судового розгляду [18].**

Крім розповсюдженого застосування практики тортур для отримання зізнань, казахстанські поліцейські систематично здійснюють інші злочини різного характеру. 15.03.2013 в ході брифінгу начальник департаменту власної безпеки Міністерства внутрішніх справ Куат Оспанов повідомив, що **з початку року департамент виявив 96 злочинів, скоєних поліцейськими.** З них 57 – корупційного характеру. З органів внутрішніх справ за негативними мотивами було звільнено 120 співробітників [19]. Голова департаменту внутрішніх справ Західно-Казахстанської області Махамбет Абісатов повідомив, що з січня по травень 2013 року було порушено 22 кримінальні справи за фактами зловживання співробітниками поліції [20].

Джерела:

1. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» // «То шантажують, то тиснуть на жалість». - <http://www.respublika-kaz.info/news/society/29556/>
2. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» // Чи врятує ООН від поліцейських? - <http://www.respublika-kz.info/news/society/32861/>
3. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» // «Я не віддам своїх дітей на поталу!». - <http://www.respublika-kaz.info/news/society/30682/>
4. Портал новин NV.KZ // Справа проти поліцейських, котрих підозрюють в побиттві підлітків-близнюків, поновлена. - <http://www.nv.kz/2013/07/02/55151/>

5. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» // Чи врятує ООН від поліцейських? - <http://www.respublika-kz.info/news/society/32861/>
6. Офіційний сайт прокуратури міста Алмати // Прокуратурою міста Алмати припинені незаконні дії співробітників поліції. - <http://almaty.prokuror.kz/rus/news/1/prokuraturoy-goroda-almaty-presecheny-nezakonnye-deystviya-sotrudnikov-policii>
7. Суспільно-політична газета Казахстану «Время» // 18 років на чотирьох. - <http://www.time.kz/news/archive/2012/11/27/18-let-na-chetveryh>
8. Портал новин UK-news.kz // Поліцейський садизм. Ще троє правоохоронців зі Східного Казахстану засуджені за тортури. - <http://yk-news.kz/novost/politseiskii-sadizm>
9. Суспільно-політична газета Казахстану «Время» // Відділ тортур. - <http://www.time.kz/articles/territory/2013/05/18/otdel-pitok>
10. Інформаційний портал Zakon.kz // Винні в тортурах. Зізнатися в крадіжці, яку не чинив. - <http://www.zakon.kz/4548358-vinovny-v-pytках.-soznatsja-v-krazhe.html>
11. Суспільно-політична газета Казахстану «Время» // Силова боротьба. - <http://www.time.kz/news/archive/2012/05/23/silovaya-borba>
12. Казахстанське міжнародне бюро з прав людини і дотримання законності // Вирок у справі Азамата Мухаметкалієва, який працював старшим оперуповноваженим відділення кримінальної поліції Костанайського ГУВС. - http://www.bureau.kz/data.php?n_id=4393&l=ru
13. Казахстанське міжнародне бюро з прав людини і дотримання законності // Вирок у справі Азамата Мухаметкалієва, який працював старшим оперуповноваженим відділення кримінальної поліції Костанайського ГУВС. - http://www.bureau.kz/data.php?n_id=4393&l=ru
14. Вирок Районного суду № 2 Карасуського району Костанайської області.
15. «Open Dialog» Foundation // Aktau judicial proceedings and defendants' testimonies of torture, inflicted upon them during investigation. - http://www.odfoundation.eu/files/pdf/ODF_courts_Zhanaozen_maket_EN_final.pdf
16. «Open Dialog» Foundation // The decision of the Supreme Court on the Zhanaozen case: the right to a fair trial in Kazakhstan is not respected. - http://odfoundation.eu/en/publications/1332/the_decision_of_the_supreme_court_on_the_zhanaozen_case_the_right_to_fair_trial_in_kazakhstan_is_not_respected
17. Human Rights Watch // UK: Raise Rights During Kazakhstan Visit. - <http://www.hrw.org/news/2013/06/27/uk-raise-rights-during-kazakhstan-visit>
18. Office of the High Commissioner for Human Rights // Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. - <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx>
19. Портал новин Tengrinews.kz // Поліцейські Казахстану здійснили майже 100 злочинів з початку року. - http://tengrinews.kz/kazakhstan_news/politseyskie-kazahstana-sovershili-pochti-100-prestupleniy-s-nachala-goda-230245/
20. Інформаційний портал Zakon.kz // В ЗКО порушено 22 кримінальні справи щодо поліцейських. - <http://www.zakon.kz/4555571-v-zko-vozbuzhdeno-22-ugolovnykh-dela-na.html>

3. УВ'ЯЗНЕНІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ТОРТУР І ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

3.1. Масовий протест ув'язнених колонії РУ-170/2 в Західно-Казахстанській області.

20.08.2013 в колонії загального режиму РУ-170/2 міста Уральська 62 ув'язнених порізали собі вени і розпороли животи, а 21.08.2013 близько трьох десятків ув'язнених вилізли на дах одного з бараків з плакатом з написом кров'ю «Допоможи». За твердженнями ув'язнених, в колонії вони постійно зазнають знущань і побиття. У колонію було дозволено увійти комісії з семи осіб – родичів ув'язнених. Вони повідомили, що бачили тілесні ушкодження у тих ув'язнених, з якими їм вдалося зустрітися.

Про побиття ув'язнених у даній колонії повідомив і правозахисник Павло Кочетков, який зустрічався з ув'язненими [\[1\]](#). Зокрема, надійшли повідомлення про те, що 19.08.2013 ввечері ув'язнених колонії РУ 170/2 вивели на плац і стали бити співробітники спецпідрозділу, після чого в колонії і почалися заворушення. 20.08.2013 в колонію були введені внутрішні війська, за офіційною інформацією – для придушення бунту [\[2\]](#). Слід зазначити, що в цій колонії відбуваються покарання і засуджені за події в Жанаозені. Деякі з них також виявилися серед числа побитих [\[3\]](#). **Крім того, є повідомлення родича одного з ув'язнених про те, що в даній колонії загинуло чотири людини.** Голова Департаменту внутрішніх справ Західно-Казахстанської області Махамбет Абісатов спростував даний факт [\[4\]](#).

3.2. Жорстоке поведіння з ув'язненими у в'язницях Карагандинської області.

03.09.2012 в пресі з'явилася інформація про смерть ув'язненого у в'язниці АК 159/5 селища Караган Карагандинської області. Перед цим 31.08.2012 у в'язниці стався бунт. Факт бунту і вживання заходів представник Комітету кримінально-виконавчої системи (ККВС) у Карагандинській області Наталія Горіна не заперечує, але не пов'язує з цим смерть ув'язненого. Правозахисники надіслали запит до ККВС про причину смерті ув'язненого. Представники громадських спостережних комісій до колоній Карагандинської області не допускаються [\[5\]](#).

20.09.2012 родичі ув'язнених в'язниці АК-159/18 в селищі Карабас Карагандинської області бачили, як співробітники в'язниці жорстоко б'ють арештантів. Люди зібралися біля тюрми, вимагаючи зустрічі з ув'язненими. У ніч з 20.09.2012 на 21.09.2012 після погроз з боку прокурора і вимог розійтися, родичів ув'язнених почали бити і затримувати військовослужбовці. Нині засуджений правозахисник Вадим Курамшин повідомляв, що в результаті застосування сили проти мирних жителів постраждала пенсіонерка Сов'я Шмачкова, а у дружини одного із засуджених Жанни Філімонової стався викидень [\[6\]](#). За повідомленнями місцевої преси, поліцією було затримано близько 30 осіб. Відносно 16 громадян суд виніс рішення про адміністративну відповідальність, стосовно 15 громадян - про накладення грошового штрафу, на одного громадянина було накладено арешт на 2 доби [\[7\]](#).

21.05.2013 30 ув'язнених в'язниці АК-159/22 у м. Каражал завдали собі колото-різаних ран на знак протесту. Як повідомляє Тетяна Ільченко, дружина одного з ув'язнених, її чоловік зробив це задля порятунку свого життя, а не на знак протесту з метою послаблення режиму. Напередодні цього бунту Казахстанське бюро з прав людини звернулося до влади з проханням розібратися зі скаргами на порушення прав ув'язнених у цьому закладі [\[8\]](#).

22.05.2013 прес-служба ККВС Казахстану заявила, що засуджені вчинили акт самокаліцтва, щоб в колонії не влаштовували обшуки [9].

05.09.2012 засуджений громадський діяч **Арон Атабек** і група ув'язнених Станіонару посиленого утримання (СПУ) табору УЧ АК 159/22 р. Каражал направили до Генеральної прокуратури Казахстану, а також національних та міжнародних організацій заяву про тортури та відсутність санітарних умов. У заяві вказується, що засуджений Ігор Терехов в 2004 році в результаті побиття співробітниками табору отримав переломи ноги та хребта, але протягом багатьох років не може добитися оформлення інвалідності. Арон Атабек постійно перебуває або в карцері, або в СПУ, незважаючи на важку травму черепа, перелом ноги і зрушення дисків хребта, отримані від співробітників правоохоронних органів.

У 2012 році в цій в'язниці вчинив самогубство засуджений Рустем Дакен. У своїй смерті він звинуватив начальство даної установи. Ув'язнені в заяві також повідомляють, що в СПУ протікає дах, майже не функціонує очисно-дренажна система, відсутнє водопостачання. Питна вода не відповідає санітарним нормам, що призводить до хронічної дизентерії і може стати причиною масових епідемій. Ув'язнених в СПУ годують зіпсованими продуктами. У санчастині відчувається гострий дефіцит ліків [10].

3.3. Тортури в колонії КК 161/4 Костанайської області, що спричинили смерть ув'язненого.

28.09.2010 в Кушмурунську колонію КК 161/4 етапом прибув 22-річний Канат Мухамбеткалієв. Щоб «втихомирити» ув'язненого, черговий помічник начальника колонії Батиржан Абішев разом із співробітниками колонії Габітом Байтішкіним і Миколою Федоровичем били ув'язненого кийками по сідницях і попереку. Заступник начальника з лікувально-профілактичної роботи Роза Галяутдінова замість надання постраждалим медичної допомоги дала дозвіл на поміщення побитого в штрафний ізолятор, де йому пристебнули руки і ноги наручниками до ліжка. **05.10.2010 Канат Мухамбеткалієв був у важкому стані доставлений в Аулієкольську районну лікарню, де через день він помер від асептичного некрозу [11], [12].**

Згідно з вироком Аулієкольського районного суду Костанайської області від 30.06.2011, **співробітники колонії Батиржан Абішев, Габіт Байтішкін і Микола Федорович не були визнані винними у скоєнні тортур.** Вони були засуджені за статтями 103 ч. 3 КК РК («Навмисне заподіяння шкоди здоров'ю, що призвело з необережності до смерті потерпілого») та 308 ч. 4, п. «б» КК РК («Перевищення влади та посадових повноважень із застосуванням зброї або спеціальних засобів»). Батиржан Абішев був засуджений на 5 років і 6 місяців в'язниці, а Габіт Байтішкін – на 7 років. Заступник начальника з лікувально-профілактичної роботи Роза Галяутдінова була засуджена за статтею 316 ч. 2 КК РК («Халатність, що призвела з необережності до смерті людини або інших тяжких наслідків») та засуджена до 1 року і 6 місяців позбавлення волі умовно.

3.4. Індивідуальні акти протесту проти тортур та неналежного поводження у в'язницях.

11.02.2013 піддався неналежному і жорсткому поводженню Іван Козик, засуджений, який відбуває покарання у в'язниці міста Аркалик (Костанайська область). Про це він детально розповів у своєму листі, опублікованому 04.04.2013. На знак протесту проти такого звернення Іван Козик порізав собі живіт [13]. Крім нього, в цей же день акти самокаліцтва вчинили Жандос Алматаєв і Ашірбек Байтурєєв. Розбиратися в ситуації прибув заступник прокурора Східно-Казахстанської області Василь Олійник. В результаті відносно трьох

ув'язнених було порушено кримінальну справу за ст. 360 ч. 3 [\[14\]](#) («Організація групової непокори законним вимогам адміністрації установи, що забезпечує ізоляцію від суспільства» [\[15\]](#)). 15.07.2013 розпочався суд над ув'язненими. Суддя суду № 2 м. Семей Галія Жунуспекова відправила справу на додаткове розслідування [\[16\]](#).

10.10.2012 *Сабіна Махінін, 25-річна ув'язнена колонії-поселення АП 162/10 (селище Шидерти, Павлодарська область), оголосила голодування на знак протесту проти побиття і сексуальних домагань з боку керівництва колонії.* 30.10.2012 вона була змушена призупинити голодування через погіршення стану здоров'я. Влада після «перевірок» не знайшла підтвердження заяв Сабіни Махінін [\[17\]](#).

16.10.2012 *працівники виправного закладу АК-159/25 (м. Караганда, Карагандинська область) разом з військовослужбовцями військового наряду контролерів протягом трьох годин били ув'язненого Орзу Імроншоева, після чого розп'яли його на стіні.* Від отриманих численних тяжких тілесних ушкоджень засуджений помер. У результаті судових слухань, які завершилися у середині серпня 2013, військовий суд Акмолинського гарнізону засудив:

- керівника оперативного відділу Перізата Байбосинова, старшого оперуповноваженого оперативного відділу Куаниша Жанкулова, оперуповноваженого режимного відділу Даурію Байдирахмана – **до 6 років позбавлення волі**;
- контролерів Медета Махамбетова і Акжігітов Абсаямова – **до 5 років позбавлення волі**;
- начальника режимного відділу Нуржола Джайлова, чергового помічника начальника установи Еркебулан Оспанова, заступника чергового помічника начальника установи Айбара Ажібаєва, начальника військового наряду Єрлана Анарбаєва, а також контролерів-військовослужбовців – Нарімана Абдикалікова, Алмаза Есмуханова, Асхата Мусіна і Самата Талгарова – **до 5 років позбавлення волі умовно** [\[18\]](#), [\[19\]](#).

3.5. Відмова у наданні засудженим необхідної медичної допомоги, що може розцінюватися як катування.

У звіті Держдепартаменту США відзначаються суворі умови казахстанських в'язниць, що нерідко створює загрозу для життя ув'язнених. Проблеми зі здоров'ям ув'язнених у багатьох випадках залишаються без уваги або загострюються у зв'язку з поганими тюремними умовами, а медичний догляд по відношенню до ув'язнених перебуває на низькому рівні [\[20\]](#). З цією проблемою зіткнулася, зокрема, Роза Тулетаєва, активістка страйкового руху нафтовиків Жанаозену, стан здоров'я якої постійно погіршується. Крім пухлини печінки і не діагностованих проблем з хребтом, Роза Тулетаєва хворіє на хронічну мастопатію, у неї низький тиск 80/50, росте кіста, погіршується зір. У лікарні Розі Тулетаєвій повідомили, що операцію їй можуть зробити тільки в тому разі, якщо пухлина печінки досягне критичного рівня [\[21\]](#).

29.08.2013 віце-міністр охорони здоров'я Єрік Байжунусов у відповідь на запит Фонду «Відкритий Діалог» заявив, що Роза Тулетаєва отримує всю необхідну медичну допомогу і не має претензій до медичного персоналу. Виконуючий обов'язки керівника департаменту кримінально-виправної системи Канат Мамірбекулі заявив, що при медичному огляді у Розі Тулетаєвої жодних відхилень, пов'язаних зі здоров'ям, виявлено не було: «Загалом, Тулетаєва сказала, що стан здоров'я у неї гарний, що вона готова трудитися в колонії-поселенні» [\[22\]](#).

Колишній глава Національної компанії «Казатомпром» **Мухтар Джакішев**, який нині відбуває 14-річний термін, під час слідства піддавався тривалим допитам, **йому не надавали медичну допомогу своєчасно** [23]. Казахстанські правозахисники внесли Мухтара Джакішева до списку сучасних політичних в'язнів Казахстану [24]. До арешту Мухтар Джакішев страждав від артеріальної гіпертонії. У слідчому ізоляторі хвороба загострилася і розвинулася до критичної стадії, що відноситься до першої групи інвалідності. **За час процесу над Мухтаром Джакішевим він переніс близько 20 випадків гіпертонічної кризи** [25]. Суд не прийняв його заяву про жорстоке поводження [26].

У подібній ситуації опинився і опозиційний політик **Володимир Козлов**, засуджений у Казахстані до 7,5 років в'язниці з політичних мотивів. Через те, що Володимиру Козлову не надається належна медична допомога, як про це повідомляє його дружина Алія Турусбекова, йому загрожує інсульт [27].

Може зазнати жорсткого поводження з боку співробітників колонії також і казахстанський правозахисник **Вадим Курамшин**, який на даний момент відбуває покарання за звинуваченнями, котрі Європейський Парламент визнав політично мотивованими [28]. Саме завдяки його діяльності набули розголосу численні випадки жорсткого поводження з ув'язненими в місцях позбавлення волі в Казахстані. Зараз Вадим Курамшин відбуває покарання в колонії суворого режиму ЄС 164/4 (селище Гірське, Північно-Казахстанська область), стосовно якої правозахисник не раз порушував питання про недотримання в ній прав ув'язнених [29]. У зв'язку з цим міжнародні правозахисні організації звернулися до влади Казахстану з закликом скасувати рішення про етапування Вадима Курамшина до виправної колонії ЄС 164/4 [30]. Казахстанська влада жодним чином не відреагувала на звернення правозахисників, і етапування Курамшина в дану колонію таки відбулося.

Джерела:

1. Інформаційний сайт незалежної газети «Уральський тиждень» // Ув'язнені уральської колонії залізли на дах одного з бараків з проханням про допомогу (ОНОВЛЕНО ФОТОрепортаж). - <http://www.uralskweek.kz/2013/08/21/zaklyuchennye-uralskoj-kolonii-zalezli-na-kryshu-odnogo-iz-barakov-s-trebovaniem-o-pomoshhi/>
2. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» // За зеків взялися, щоб посилити вплив? - <http://www.respublika-kaz.info/news/society/32143/>
3. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» // Колонію Уральська лихоманило два дні. - <http://www.respublika-kaz.info/news/society/32189/>
4. Інформаційний сайт незалежної газети «Уральський тиждень» // Свідок стверджує, що в уральській колонії загинули чотири людини, начальник ДВС ЗКО спростовує це повідомлення. - <http://www.uralskweek.kz/2013/08/20/svidetel-utverzhdaet-chto-v-uralskoj-kolonii-pogibli-chetyre-cheloveka/>
5. Радіо Азаттик // Правозахисники відправили запит щодо причин смерті ув'язненого. - <http://rus.azattyq.org/content/death-in-kazakh-prison/24696621.html>
6. «Open Dialog» Foundation // The monitoring of the socio-political situation in Kazakhstan. - http://odfoundation.eu/en/publications/1030/the_monitoring_of_the_socio_political_situation_in_kazakhstan
7. Інформаційний портал Zakon.kz // Родичі ув'язнених в карагандинській колонії покарані за бунт. - <http://www.zakon.kz/4515195-rodstvenniki-zaklyuchennykh-v.html>
8. Радіо Азаттик // Дружини ув'язнених вимагають розслідувати бунт у в'язниці. - <http://rus.azattyq.org/content/kazakhstan-activist-wives-of-prisoners-prison-karazhal/24996591.html>

9. Портал новин NV.KZ // В колонії Каражалу засуджені травмували себе
<http://www.nv.kz/2013/05/22/53444/>
10. Альянс «Тірек» // До Генеральної Прокуратури РК. - <http://tirek.org/index.php/resursemenu-2/publicationsmenu/speechesmenu/item/276-open-letter>
11. Костанайський обласний тижневик «Наша газета» // На зоні – спецзасоби хороші. -
<http://www.ng.kz/modules/newspaper/print.php?numberid=226&storyid=14261>
12. Республіканська газета «Караван» // Забили... за наказом керівництва. -
<http://www.caravan.kz/article/24722/print>
13. Блог соціалістів, робочого руху і соціальних активістів Казахстану socialismkz.info // Розповідь засудженого Козика Івана про тортури. - <http://socialismkz.info/?p=7533>
14. Громадсько-політична газета Казахстану «Время» // По живому... -
<http://www.time.kz/articles/territory/2013/07/18/po-zhivomu>
15. ЮРИСТ – комплекс правової інформації (законодавства) Республіки Казахстан // Кримінальний кодекс Республіки Казахстан від 16 липня 1997 (із змінами та доповненнями станом на 04.07.2013 р.). -
http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1008032&sublink=3810000
16. Суспільно-політична газета Казахстану «Время» // По живому... -
<http://www.time.kz/articles/territory/2013/07/18/po-zhivomu>
17. «Open Dialog» Foundation // Monitoring of the socio-political situation in Kazakhstan. -
http://odfoundation.eu/en/publications/1064/monitoring_of_the_socio_political_situation_in_kazakhstan
18. Радіо Азаттик // Після тортур ув'язненого розп'яли на ґратах. - <http://rus.azattyq.org/content/delo-opytkah-zaklyuchenny-orzu-imronshoyev/25092571.html>
19. Інформаційний портал Zakon.kz // 13 співробітників колонії, які замучили до смерті ув'язненого, засудили в Жезказгані. - <http://www.zakon.kz/4573861-zamuchivshikh-do-smerti-zaklyuchennogo.html>
20. U.S. Department of State // 2012 Human Rights Reports: Kazakhstan. -
<http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2012/sca/204402.htm>
21. «Open Dialog» Foundation // Kazakhstan: the lack of qualified care puts Roza Tuletayeva's life at risk. -
http://odfoundation.eu/en/publications/1339/kazakhstan_the_lack_of_qualified_care_puts_roza_tuletayevas_life_at_risk
22. Радіо Азаттик // Про стан здоров'я Рози Тулетаєвої надходять суперечливі відомості -
<http://rus.azattyq.org/content/roza-tuletayeva-v-turme/25162524.html>
23. Громадський фонд «АМАНСАУЛЫҚ» // Про нереалізовані обіцянки і зірвані реформи в РК заявляють активісти громадського суспільства у своєму відкритому зверненні. -
<http://www.amansauyk.kz/deyatelnost/publicity/speeches/554/>
24. Альянс «Тірек» // Список в'язнів. Біографія Мухтара Джакішева. -
<http://tirek.org/index.php/politzkmenu/%D0%BC%D1%83%D1%85%D1%82%D0%B0%D1%80-%D0%B4%D0%B6%D0%B0%D0%BA%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2>
25. Альянс «Тірек» // Список в'язнів. Біографія Мухтара Джакішева. -
<http://tirek.org/index.php/politzkmenu/%D0%BC%D1%83%D1%85%D1%82%D0%B0%D1%80-%D0%B4%D0%B6%D0%B0%D0%BA%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2>
26. Громадський фонд «АМАНСАУЛЫҚ» // Про нереалізовані обіцянки і зірвані реформи в РК заявляють активісти громадського суспільства у своєму відкритому зверненні. -
<http://www.amansauyk.kz/deyatelnost/publicity/speeches/554/>
27. «Open Dialog» Foundation // Vladimir Kozlov may soon suffer a stroke due to lack of medical care in prison. -
http://odfoundation.eu/en/publications/1403/vladimir_kozlov_may_soon_suffer_stroke_due_to_lack_of_medical_care_in_prison

28. European Parliament // European Parliament resolution of 18 April 2013 on the human rights situation in Kazakhstan. - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2013-0190&language=EN>
29. «Open Dialog» Foundation // Vadim Kuramshin laureate of the Ludovic-Trarieux Prize. - http://odfoundation.eu/en/publications/1366/vadim_kuramshin_laureate_of_the_ludovic_trarieux_prize
30. Фонд «Відкритий Діалог» // Міжнародне громадянське суспільство апелює до влади Казахстану у справі Вадима Курамшина. - http://odfoundation.eu/ru/urgents/1201/mezhdunarodnoe_grazhdanskoe_obschestvo_apelliruet_vlastyam_k_azahstana_po_delu_vadima_kuramshina

4. МІЖНАРОДНІ І КАЗАХСТАНСЬКІ НУО СТУРБОВАНІ МАСШТАБАМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТОРТУР У КАЗАХСТАНІ

Amnesty International зазначає, що з 2010 року в Казахстані постійно надходять повідомлення про тортури та інші види жорстокого поводження по відношенню до затриманих і ув'язнених з боку співробітників силових структур і в'язниць [1]. Організація заявляє, що в Казахстані затриманих найчастіше катують і піддають жорстокому поводженню під час перших допитів, коли їх утримують під вартою без зв'язку із зовнішнім світом [2]. У звіті **Freedom House** повідомляється про неправомірне поводження стосовно затриманих і погрози їх родинам з боку казахстанської поліції [3]. Про поширене застосування казахстанської поліцією тортур з метою домогтися свідчень від підозрюваних заявляв також **Державний департамент США**. Крім того, Державний департамент США відзначає розмитий характер визначення тортур в казахстанському законодавстві, що не відповідає стандартам ООН [4].

Коаліція НУО Казахстану проти катувань констатує, що державні органи, відповідальні за реагування на заяви про тортури, часто не виконують своїх прямих обов'язків, затягуючи час для проведення судово-медичних експертиз [5].

На даний момент в Казахстані не існує адекватного законодавства і достатніх механізмів, які б дозволили ефективно боротися з тортурами в країні.

У 2010 році генеральний прокурор Казахстану видав Наказ «Про затвердження Інструкції про перевірку заяв про катування та інші незаконні методи, пов'язані з жорстоким поводженням з особами, залученими в кримінальний процес і які перебувають у спеціалізованих установах, та їх запобіганню» [6]. Однак ефективність виконання даного наказу залишається під великим сумнівом, враховуючи кількість заяв про застосування катувань.

Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв підписав Закон від 02.07.2013 «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів Республіки Казахстан з питань створення національного превентивного механізму, спрямованого на попередження тортур та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження і покарання». Метою даного Закону є належне виконання зобов'язань, прийнятих Казахстаном в рамках Факультативного протоколу до Конвенції проти тортур від 25.09.2007 [7], [8]. Ефективність даного кроку Казахстану можна буде перевірити тільки на практиці з плином часу.

24.05.2012 року Комітет ООН проти катувань прийняв стосовно Казахстану перше рішення (справа Олександра Герасимова проти Казахстану) і визнав, що «не було проведено швидкого, неупередженого та ефективного розслідування тверджень заявника про застосування тортур. Розслідування не проводилося незалежним і неупередженим органом. ... У ході розслідування не була встановлена і не покладена на винних осіб кримінальна відповідальність за тортури щодо заявника [9]. Комітет ООН проти тортур закликав Казахстан забезпечити Олександрові Герасимову компенсацію і реабілітацію за заподіяну поліцейськими шкоду. 18.11.2013 Костанайський міський суд зобов'язав департамент внутрішніх справ Костанайської області виплатити Олександрові Герасимову компенсацію в розмірі 2 млн. тенге (близько 9590 євро) [10].

Джерела:

1. Amnesty International // Old habits. The routine use of torture and other ill-treatment in Kazakhstan. - [http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/kazakhstan - old_habits-the_routine_use_of_torture_and_other_ill-treatment_in_kazakhstan.pdf](http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/kazakhstan_-_old_habits-the_routine_use_of_torture_and_other_ill-treatment_in_kazakhstan.pdf)
2. Amnesty International // Return to Torture. Extradition, Forcible Returns and Removals to Central Asia. - <http://www.amnesty.org/ar/library/asset/EUR04/001/2013/en/6c3910ea-30bb-4b67-a7f2-b2ffc5780a09/eur040012013en.pdf>
3. Freedom House // Freedom in the World 2012. Kazakhstan. - <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/kazakhstan>
4. U.S. Department of State // 2012 Human Rights Reports: Kazakhstan. - <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2012/sca/204402.htm>
5. Сайт Headline.kz // Правозахисники Казахстану чекають реальних кроків влади в боротьбі з тортурами. - http://news.headline.kz/chto_v_strane/pravozaschitniki_kazahstana_jdut_realnyih_shagov_vlastey_v_borbe_s_pyitkami.html
6. Інформаційний портал Zakon.kz // У прокуратурі ВКО обговорили Інструкцію про перевірку заяв про катування. - <http://www.zakon.kz/165328-v-prokurature-vko-obsudili-instrukciju.html>
7. Інформаційний портал Zakon.kz // Назарбаєв підписав поправки в закон, спрямований на попередження тортур. - <http://www.zakon.kz/4565215-nazarbaev-podpisal-popravki-v-zakon.html>
8. Інформаційно-правова система нормативних правових актів Республіки Казахстан «Аділет» // Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів Республіки Казахстан з питань створення національного превентивного механізму, спрямованого на попередження тортур та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поведження і покарання. - <http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1300000111>
9. Office of the High Commissioner for Human Rights // Committee against Torture. Communication No. 433/2010. Decision adopted by the Committee at its forty-eighth session, 7 May–1 June 2012. - http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CAT/Jurisprudence/CAT-C-48-D-433-2010_en.pdf
10. Інформаційний портал Zakon.kz // Жертві тортур поліцейські за рішенням суду мають виплатити 2 млн тенге. - <http://www.zakon.kz/4586907-zhertve-pytok-policejjskie-po-resheniju.html>

5. ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

В цілому, можна виділити наступні проблеми у сфері боротьби із застосуванням тортур в Казахстані:

- Недостатньо чітке визначення поняття «Тортури» у законодавстві.
- Досить «м'яке» покарання за цей вид злочину (максимально суворе покарання за застосування тортур, передбачене Кримінальним кодексом РК – 10 років позбавлення волі [1]).
- Застосування статті 308 КК РК («Перевищення влади та посадових повноважень») замість статті 141-1 («Тортури») у випадках, коли існують всі ознаки застосування тортур до затриманих або ув'язнених.
- Повернення пенітенціарної системи у відання Міністерства внутрішніх справ у 2011 році (до цього вона перебувала у віданні Міністерства юстиції). Наслідком такого рішення можуть стати подальші перешкоди для об'єктивного розслідування фактів тортур і «закритість» кримінально-виконавчої системи [2].
- Відсутність реакції компетентних державних органів на заяви про тортури.
- Суворі умови утримання в місцях позбавлення волі і ненадання належної медичної допомоги.

У зв'язку із сформованою в Казахстані ситуацією систематичного застосування тортур на етапі досудового розслідування і в місцях позбавлення волі, Фонд «Відкритий Діалог» закликає міжнародне співтовариство чинити тиск на Казахстан з метою дотримання країною взятих на себе зобов'язань у рамках міжнародних угод у сфері захисту прав людини.

Ми вимагаємо від компетентних органів Республіки Казахстан:

- Забезпечити негайне і ретельне розслідування всіх заяв про застосування тортур та інших видів жорстокого поводження.
- Відповідно до міжнародних стандартів справедливого суду притягнути до відповідальності усіх співробітників МВС Казахстану, які визнані винними в застосуванні тортур до підозрюваних і засуджених.
- Переглянути кримінальні справи, за якими є підстави вважати, що докази та свідчення за ними були отримані під тортурами (зокрема, справа нафтовиків Жанаозену).
- Негайно надати належну медичну допомогу всім ув'язненим, які її потребують, включно з Розою Тулетаєвою та Володимиром Козловим.
- Привести умови утримання в місцях позбавлення волі та визначення поняття «Тортури» у відповідність з міжнародними стандартами.
- Забезпечити громадським організаціям безперешкодний доступ до слідчих ізоляторів та місць позбавлення волі для здійснення моніторингу дотримання прав затриманих і засуджених.
- Вивести пенітенціарну систему з відання Міністерства внутрішніх справ і повернути у відання Міністерства юстиції, забезпечивши відкритість для доступу громадських спостерігачів.

- Посилити покарання за застосування тортур, виключивши можливість засудження винних до умовних термінів.
- Створити незалежне відомство для розслідування порушень прав людини з боку співробітників силових структур чи осіб, які діють з відома даних органів. Забезпечити публічність діяльності даного відомства і залучити до його складу членів громадянського суспільства та міжнародної громадськості.

Підтримати наші звернення можна, звернувшись за адресами:

- Президентіві Казахстану Нурсултану Назарбаєву - Адміністрація Президента, будівля «Акорда», Лівий берег, Астана 010000, Казахстан, факс +7 7172 72 05 16;
- Уповноваженому з прав людини в Республіці Казахстан Аскару Шакірову – 010000, м. Астана, Лівий берег, Будинок Міністерств, 15 під'їзд; e-mail: ombudsman-kz@mail.ru, факс: +7 7172 740548;
- Голові Комітету карно-виконавчої системи МВС РК Бауржану Бердаліну - 010000, м.Астана, вул. Б.Майліна 2. Тел. +7 7172 72-30-26, +7 7172 72-30-37. Форма для звернень: <http://kuis.kz/kz/otinishter>;
- Міністрові внутрішніх справ РК Калмұханбету Касімову - 010000, м. Астана, проспект Тауелсиздик, 1. Тел. +7 7172 72 24 93, +7 7172 71-51-89, e-mail: oraz-n@mvd.kz;
- Генеральному прокуророві РК Асхату Даулбаєву - 010000, м. Астана, Будинок Міністерств, під'їзд №2, вул. Оринборг, 8, Тел.: +7 7172 71-26-20, +7 7172 71-28-68;
- Міністрові закордонних справ Республіки Казахстан Єрлану Ідрісову - 010000, м. Астана, Лівий берег, вул. Кунаєва, 31. Тел.: +7 (7172) 72-05-18, +7 (7172) 72-05-16, e-mail: midrk@mfa.kz;
- Міністерство охорони здоров'я Республіки Казахстан - 010000, м. Астана, Лівий берег, вул. Оринбор, 8, Будинок Міністерств, 5-під'їзд. Тел.: +7 7172 74-32-43, +7 7172 74-32-40 (канцелярія), факс: +7 7172 74-36-50, e-mail: minzdrav@mz.gov.kz;
- Міністру юстиції РК Беріку Імашеву - 010000, м. Астана, Лівобережжі, вул. Оринбор, д.8 Будинок Міністерств, 13 під'їзд +7 7172 74-06-01,+7 7172 74-06-46, pressgov@mail.ru, press@minjust.kz.

Джерела:

1. ЮРИСТ - комплекс правової інформації (законодавства) Республіки Казахстан // Кримінальний кодекс Республіки Казахстан від 16 липня 1997 (із змінами та доповненнями станом на 04.07.2013 р.). - http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1008032&sublink=3810000#sub_id=141010000
2. Агенство міжнародної інформації «Новости-Казахстан» // Коаліція НУО виступає проти повернення пенітенціарної системи у відання МВС. - <http://www.newskaz.ru/society/20110809/1781571.html>

Фонд «Відкритий Діалог» був заснований в Польщі в 2009 році з ініціативи Людмили Козловської, яка зараз займає посаду президента Фонду. Засновницькі цілі Фонду включають захист прав людини, демократії та верховенства права на пострадянському просторі, з особливою увагою до найбільших країн СНД: Росія, Казахстан і Україна.

Фонд здійснює свої цілі за допомогою організації спостережних місій, включаючи спостереження за виборами і моніторинг ситуації за дотриманням прав людини в країнах СНД. За результатами спостережень Фонд випускає звіти і поширює їх серед інституцій ЄС, ОБСЄ та інших міжнародних організацій, міністерств закордонних справ та парламентів країн ЄС, аналітичних центрів і медіа.

На додачу до наглядової і аналітичної діяльності Фонд активно співпрацює з членами парламентів, які беруть участь у зовнішній політиці, займаються проблемою дотримання прав людини і взаємовідносин з країнами СНД, для того, щоб підтримати процес демократизації та лібералізації внутрішніх політик на пострадянському просторі. Важливою сферою діяльності Фонду також є підтримка програм для політичних в'язнів і біженців.

00-580 Warsaw

11a Szucha Avenue, office 21

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

www.odfoundation.eu

+48 22 307 11 22

Звіт опублікований в січні 2014 року

Printed by: OPEN DIALOG FOUNDATION

Фото на обкладинці: <http://www.diapazon.kz/>